

A Kúria a dr. Halmos Péter ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Krasznai István ügyvéd által képviselt I.r. és II.r. alperes ellen a Fővárosi Törvényszéken 12.G.42.272/2011. szám alatt folyamatban volt perében a Fővárosi Ítéltábla 16.Gf.40.337/2013/8. számú részítéletével szemben az I.r. és II.r. alperesek által előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán megtartott nyilvános tárgyaláson meghozta a következő

r é s z í t é l e t e t:

A Kúria a jogerős részítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi az I.r. és II.r. alperest, hogy fizessen meg az állam javára felhívásra 500.000 (Ötszázezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket. Megállapítja, hogy a II.r. alperes a felülvizsgálati eljárási költséget és a felülvizsgálati eljárási illetéket annyiban köteles teljesíteni, amennyiben az I.r. alperessel szemben e költségek megfizetésére vezetett végrehajtás eredménytelen.

Ez ellen a részítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

Az I.r. alperes - akinek a II.r. alperes a beltagja - mint megrendelő és a felperes jogelődje mint vállalkozó között 2005. december 15-én vállalkozási szerződés jött létre a ... szám alatti ingatlanon 12 lakásos lakóépület megépítésére. A vállalkozói díjat 223.200.000 forint átalányárban határozták meg azzal, hogy a szerződés részét képező ütemterv szerint az első teljesítendő munkafázis a földmunka, melynek vállalkozói díja az átalányárból 7.000.000 forint. A vállalkozó a szerződéskötés napján 5.000.000 forint jóteljesítési garanciát adott azzal, hogy ha az egy éves utóvizsgálat során hiányosságok nem merülnek fel, ezen összeg a vállalkozó részére visszajár.

A felperes jogelődje csak az építkezés I. ütemét képező földmunka egy részével készült el.

A felperesi jogelőd a 2005. december 15-én létrejött vállalkozási szerződés alapján vállalkozói díj, illetve jogalap nélküli

gazdagodás és kártérítés jogcímén fennálló összesen 10.600.000 forint tőke és járulékai lejárt követelését engedményezte a felperesre. Az engedményezésről a felperes 2008. január 09-i levelében értesítette az I.r. és II.r. alpereseket. A felperes jogelődje felszámolásra, majd 2011. január 11-én a cégjegyzékből törlésre került.

A felperes kereseti kérelmében 10.600.000 forint és kamatai megfizetésére kérte kötelezni az I.r. és II.r. alpereseket. 5.000.000 forintot a jóteljesítési garancia visszafizetése, 5.600.000 forintot pedig vállalkozói díj címén érvényesített, a II.r. alperessel szembeni kereseti kérelmét a beltág mögöttes felelősségére alapította.

Az alperesek ellenkérelmükben a kereset elutasítását kérték. Vitatták a felperes és a jogelődje közötti engedményezési szerződés érvényes létrejöttét, így a felperes keresetösségi jogát, továbbá, hogy a felperesnek visszajárna a jóteljesítési garancia, illetve részére díjazást kellene fizetni.

Beszámítási kifogást is előterjesztettek a kereset erejéig. A felperesi jogelőddel szemben beszámítani kért követelésük összegét 66.500.000 forintban határozták meg. Állították, hogy a felperesi jogelődnek lett volna kötelezettsége az ingatlanra vevőket szerezni, amely kötelezettségének nem tett eleget, és ezért hiúsult meg a beruházás, melynek folytán 30.000.000 forintos jövedelemtől esett el az I.r. alperes. Előadta, hogy a felperesi jogelőd rendőrségi feljelentést tett, ezzel 15.000.000 forint nem vagyoni kárt okozott az alpereseknek. További 21.500.000 forintot használati díjként érvényesítettek azzal összefüggésben, hogy az ingatlanon a felperesi jogelőd konténert helyezett el, melynek a használati díja 2006. január 01-től 2009. július 31-ig számolva 21.500.000 forint. Az alperesek az ellenkérelem, illetve a beszámítási kifogásuk jogalapjaként hivatkoztak a felperesi jogelőd szerződésszegésére.

A felperes a beszámítási kifogás elutasítását kérte.

Az elsőfokú bíróság igazolási kérelem folytán megismételt tárgyaláson hozott ítéletével kötelezte az alpereseket 10.600.000 forint és kamatai, valamint 1.638.724 forint perköltség megfizetésére azzal, hogy a II.r. alperes teljesítésre csak akkor köteles, ha az I.r. alperes vagyonára vezetett végrehajtás eredménytelennek bizonyul.

A másodfokú bíróság részítéletével az elsőfokú bíróság elsődlegesen az I.r. alperest, mögöttesen a II.r. alperest 5.000.000 forint és kamatai megfizetésére kötelező ítéleti rendelkezését helybenhagyta, egyebekben az ítélet 5.600.000 forint és kamatai megfizetésére

vonatkozó rendelkezését - az ítélet perköltségre vonatkozó rendelkezésére is kiterjedően - hatályon kívül helyezte és ebben a körben az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította. Kötelezte elsődlegesen az I.r. alperest, mögöttesen a II.r. alperest a felperes javára 458.860 forint előlegezett költségekből és 365.190 forint + ÁFA összegű ügyvédi munkadíjból álló első- és másodfokú együttes perköltség, az államnak külön felhívásra 398.560 forint le nem rótt fellebbezési eljárási részilleték megfizetésére és megállapította, hogy ezt meghaladóan a felek költségeiket maguk viselik. A hatályon kívül helyezett ítéleti rendelkezések tekintetében a felperes másodfokú perköltségét 137.200 forint + ÁFA ügyvédi munkadíjból és 12.540 forint előlegezett költségből álló összegben, az alperesekét 137.200 forint + ÁFA összegű ügyvédi munkadíjban, az alperesek által le nem rótt fellebbezési eljárási részilleték összegét 449.440 forintban állapította meg.

A jogerős részítélet értelmében a felperes és jogelődje között az engedményezési szerződés létrejött, így a felperes keresetösségi joga fennállt. A jóteljesítési garancia visszafizetése iránti keresetet arra hivatkozva ítélte a bíróság megalapozottnak, mert nem volt vitás, hogy az építkezés még az I. ütem szerinti földmunka fázisában megrekedt, így a beruházás megvalósítására nem került sor, így nincs olyan ok, amelyre a jóteljesítési biztosíték a szerződés szerint visszatartható lenne. Az 5.000.000 forintos követelés az építési szerződés 8. pontjának második fordulata alapján is megalapozott. Az I.r. alperes a megszűnt szerződéses jogviszonyra tekintettel, míg a II.r. alperes mögöttes felelősségére figyelemmel tartozik helytállási kötelezettséggel.

A jogerős részítélet értelmében az alperesek beszámítási kifogása azért alaptalan, mert nem igazolták, hogy a felperesi jogelőd a felek megállapodása értelmében vevők szerzésére is köteles lett volna. A nem vagyoni kártérítés címén előterjesztett alperesi beszámítási kifogás sem megalapozott, ugyanis önmagában a büntető eljárás indulása nem eredményez automatikusan károsodást. A konténerre vonatkozó ingatlan használati díja vonatkozásában pedig az alperesek nem igazolták, hogy a konténer elhelyezése használati díj fejében történt.

A másodfokú bíróság a vállalkozói díj címén érvényesített 5.600.000 forint és járulékai kereseti követelés tekintetében hatályon kívül helyezte az elsőfokú ítéletet.

A jogerős részítélet alpereseket marasztaló rendelkezése ellen az alperesek terjesztettek elő felülvizsgálati kérelmet, melyben tartalmilag a jogerős részítélet hatályon kívül helyezését, és a felperes kereseti kérelmének elutasítását kérték. Arra hivatkoztak, hogy a bíróság az 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 328. § (1)

bekezdésének megsértésével állapította meg, hogy az engedményezés létrejött, az nem érvénytelen, illetve nem fedezetelvonó. A jogerős ítélet ezért sérti a 2006. évi IV. törvény (Gt.) 21. §-át is. Állították, hogy a felperes nem bizonyította keresetösségi jogát a Pp. 164. § (1) bekezdése szerint őt terhelő bizonyítási teher ellenére. Szerinte a felmerült bizonyítékokból a szerződés létrejötte nem következik, és az engedményezés a Ptk. 203. § (2) és (3) bekezdése értelmében fedezetelvonó, így hatálytalan is.

Érvelése értelmében a bíróság a kártérítési igényük vonatkozásában a Pp. 167. § (1) bekezdését megsértve indokolatlanul mellőzte további bizonyítás lefolytatását. A bíróság a vállalkozási szerződés érvénytelenségével kapcsolatos bizonyítással nem foglalkozott, e körben a Pp. 164. § (1) bekezdése, a bizonyítási teher szabálya, és a Pp. 3. § (3) bekezdése, a bíróság tájékoztatási kötelezettségét előíró jogszabályi kötelezettség megsértésére került sor. Szerintük a jóteljesítési biztosíték körében részítélet meghozatalának nem álltak fenn a Pp. 213. § (2) bekezdésében írt feltételei, mivel éppen a másodfokú bíróság állapította meg a szakértői bizonyítás hiányosságait. Jogszabálysértésként jelölték meg a Pp. 117. § (2) bekezdés e) pontjának megsértését is, figyelemmel arra, hogy az elsőfokú bíróság igazolási kérelem előterjesztését megelőző 15. sorszámú ítéletének meghozatala nem szerepel a tárgyalási jegyzőkönyvben. Az alperesek jogszabályi hivatkozás nélkül előadták továbbá, hogy téves a jogerős részítélet késedelmi kamatra és perköltségre vonatkozó rendelkezése is.

A Pp. 272. § (2) bekezdésében felsoroltakra tekintettel a felülvizsgálati kérelem kötelező tartalmi kellékei a következők: a felülvizsgálati kérelemmel támadott határozat megjelölése a Kúria döntésére irányuló határozott kérelem, a jogszabálysértés és a megsértett jogszabályhely megjelölése, a kérelem indokainak előadása. A felülvizsgálat alapját képező jogszabálysértést ezért a felülvizsgálati kérelemben egyrészt megfelelően szövegesen elő kell adni, másrészt konkrétan meg kell jelölni a megsértett jogszabályhelyet. Amennyiben a konkrét jogszabályhely megjelölése hiányzik, a felülvizsgálati kérelem érdemben nem bírálható el (BH 2005.290., 2011.159.). A Kúria e szabályra tekintettel a felülvizsgálati kérelem azon hivatkozásait, amelyek a konkrét jogszabálysértés megjelölése nélkül kerültek előterjesztésre (kamattal és perköltség mértékével összefüggő előadások), érdemben nem vizsgálta.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A Kúria a felülvizsgálati eljárás eredményeként azt állapította meg, hogy a jogerős részítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okból nem jogszabálysértő.

A Ptk. 328. § (1) bekezdése lehetővé teszi, hogy a jogosult követelését szerződéssel másra átruházza. Az engedményezés eredményeképp alanyváltozás következik be a kötelem jogosulti oldalán, az engedményező helyére az engedményes lép. A kötelem az alanycsere ellenére egyebekben változatlan formában fennmarad. Mivel az engedményezés a kötelezett pozícióját nem befolyásolja, az engedményezésről szóló szerződés érvényességét nem érinti, ha erről az engedményező a kötelezettet nem értesíti (Ptk. 328. § (3), BH 2004.183.II.). A bírói gyakorlat értelmében az engedményező és az engedményes jogviszonya a kötelezettre csak annyiban hat ki, hogy az engedményezésről történő értesítést követően csak az engedményesnek jogosult teljesíteni (BH 2002.154.II., BH 2002.106.II.).

Az engedményezés az adós irányában absztrakt, az engedményezési szerződés esetleges érvénytelensége is csak az engedményezési szerződés alanyainak jogviszonyára hat ki, az érvénytelenség a kötelezett helyzetét nem befolyásolja (EBH 2003.868.), ezért az adós a hitelező és a harmadik személy között létrejött szerződés érvényességét - jogi érdek hiányában - nem teheti vitássá (Legfelsőbb Bíróság Pfv.I.21.469/2003/4.). Az adós fizetési kötelezettsége, és a teljesítés szempontjából az engedményezési szerződés érvényessége nem bír jelentőséggel, mert a kapott értesítésnek megfelelő teljesítés a követelést akkor is megszünteti vele szemben, ha az engedményezési szerződés érvénytelen. Az esetlegesen érvénytelen engedményezési szerződés jogkövetkezményei pedig csak az engedményező és az engedményes jogviszonyában alkalmazhatók (Legfelsőbb Bíróság Határozatainak Hivatalos Gyűjteménye 2003/1/868.). Mindezek alapján az engedményezés - Ptk. 328. § (2) bekezdésében meghatározott feltételek körén kívül eső - fogyatékoságaira, hibáira az adós nem hivatkozhat.

A fentiekre tekintettel alaptalanul sérelmezték az alperesek az engedményezés létrejötté és érvényessége tekintetében a Ptk. 328. § (1) bekezdésének és a Pp. 164. § (1) bekezdésének megsértését. A Ptk. hivatkozott rendelkezései az engedményezési szerződés „fedezetelvonó jellegének” megállapítására sem adnak lehetőséget a kötelezetti pozícióban álló adós számára, így az ezzel kapcsolatos felülvizsgálati hivatkozások is alaptalanok (Ptk. 203. § (2) és (3) bekezdése).

Tévesen hivatkoztak az alperesek a Gt. gazdasági társaság ügyvezetésére vonatkozó szabályainak megsértésére is, ugyanis amennyiben az engedményezést tartalmazó megállapodás taggyűlési jóváhagyására, mérlegben való szerepeltetésére nem került sor, úgy ez kizárólag a társaság és tagjai közötti belső jogviszonyban, nem pedig a társaság külső jogviszonyaiban releváns körülmény, így erre alapítottnan az engedményezési szerződés érvénytelensége még az

engedményezők közötti jogviszonyban sem állapítható meg, és ebből a jogviszony létrejöttének hiányára sem lehet következtetni.

A beszámítási kifogásként érvényesített kártérítési igény vonatkozásában is helyesen foglalt állást a jogerős részítéletet hozó bíróság. Nem sérti a jogerős ítélet a Pp. 167. § (1) bekezdését sem. Amennyiben ugyanis a bíróság úgy ítéli meg, hogy - különösen olyan esetekben, ha a tanúk csak közvetett észlelésről tudnak számot adni - sürgősségteljes a bizonyítás lefolytatása. A bíróság a bizonyítási kérelmek elutasítását megfelelően megindokolta, további bizonyítás lefolytatásának szükségessége hiányában pedig e döntés alappal nem kifogásolható.

Az alperesek a Pp. 3. § (3) bekezdése és 164. § (1) bekezdése megsértésére a vállalkozási szerződés érvénytelenségével összefüggésben hivatkoztak. Tekintettel arra, hogy a perben nem merült fel olyan adat, ami szükségessé tette volna e körben bizonyítás lefolytatását a bíróság tájékoztatási kötelezettsége és a bizonyítási teher szabálya megsértésére nem került sor. A vállalkozói díjigénnyel összefüggő kereseti kérelem vonatkozásában ugyanakkor a jogerős részítélet rendelkezést nem tartalmaz. E körben a határozat hatályon kívül helyező rendelkezése folytán az elsőfokú eljárás folyik, így e hivatkozásoknak a felülvizsgálati eljárásban relevanciája nincsen.

Alaptalanul sérelmezték az alperesek a Pp. 213. § (2) bekezdésének a megsértését is. Részítélet meghozatalára ugyanis akkor kerülhet sor, ha a kereseti kérelemnek önállóan elbírálható egyes részei tekintetében további tárgyalásra nincs szükség, ugyanakkor további igény elbírálása érdekében a tárgyalást szükséges elhalasztani. A felperesi kereseti kérelem a jóteljesítési garancia és a vállalkozói díjigény vonatkozásában egyértelműen elkülöníthető. Miután a részítélettel elbírált keresetrész tekintetében további tárgyalásra nincs szükség, jogszabálysértés nélkül, a bírói gyakorlatnak megfelelően hozott részítéletet a másodfokú bíróság. Részítélet meghozatalára a másodfokú eljárásban is sor kerülhet, és nincs akadálya annak sem, hogy a másodfokú bíróság az egyes elkülöníthető kereseti kérelmek felől részítélettel döntsön és e határozatába foglalja a hatályon kívül helyező és egyes kereseti kérelmek tárgyában új eljárást elrendelő döntését is (BH 2000.257.).

A perbeli esetben a beszámítási kifogás elbírálásához szükséges valamennyi adat is rendelkezésre állt, így a beszámítási kifogás jogerős részítélettel történő elbírálásának sem volt eljárásjogi akadálya. A beszámítási kifogással érvényesített követelés összege meghaladta ugyan a részítélettel elbírált kereseti követelés összegét, azonban az alperesi kártérítési igény elbírálásához további tárgyalás lefolytatására nem volt szükség. A másodfokú

bíróság döntése folytán az alperesek által beszámítási kifogásként érvényesített valamennyi igény elbírálásra került, így nincs olyan alperesi követelés melyre figyelemmel a jogerős részítélet tekintetében jogszabálysértés megállapítható lenne. Miután a beszámítási kifogás teljes egészében alaptalannak bizonyult továbbfolytatódó eljárás eredményeként sem kerülhet sor beszámítási kifogás nyomán a felperesi kereseti kérelem elutasítására. A szakértői bizonyítás hiányosságai miatt csak a vállalkozói díjjal összefüggő bizonyítási eljárás elsőfokú eljárásban történő lefolytatása szükséges.

A Pp. 117. § (2) bekezdése e) pontjának az ügy érdemében hozott részítélet vonatkozásában relevanciája nincsen, ugyanis amennyiben a tárgyalásról felvett jegyzőkönyvben az eljárás folyamán hozott ítélet kihirdetésének megtörténte nem is került feltüntetésre, e jogszabálysértés részben az igazolási kérelem folytán megismételt tárgyalással orvoslódott, részben pedig miután a jegyzőkönyv tartalmával összefüggésben önálló jogorvoslati lehetőség, a jegyzőkönyv kijavítása, kiegészítése iránti kérelem előterjesztésének lehetősége áll fenn (Pp. 118. § (3) bekezdés), ennek elmulasztása esetén utóbb az ügy érdemében hozott határozattal szemben e kifogások már nem hozhatók fel.

A kifejtettek értelmében a Kúria a jogerős részítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta. A felperesnek a felülvizsgálati eljárásban igazolható költsége nem merült fel, ezért e körben a Kúria a határozat hozatalát mellőzte. Az I.r. és a II.r. alperes illetékfeljegyzési jogára tekintettel a Kúria a le nem rótt felülvizsgálati eljárási illeték viseléséről - a II.r. alperes mögöttes felelősségét is figyelembe véve - az 1990. évi XCIII. törvény 74. § (3) bekezdése és a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése, valamint 15. § (1) és (3) bekezdése szerint határozott.

Budapest, 2015. március 19.

Dr. Bartal Géza s.k. a tanács elnöke, Dr. Simonné Dr. Gombos Katalin s.k. előadó bíró, Dr. Kovács Mária s.k. bíró